

SLOVENSKÉ NÁRODNÉ MÚZEUM

**Metodická príručka
k zriadeniu, správe a zrušeniu
múzejných zariadení**

Bratislava 2021

Metodická príručka k zriadeniu, správe a zrušeniu múzejných zariadení

Číslo: SNM-GR/394/2021-200

© Slovenské národné múzeum, 2021

Zostavil: SNM-Muzeologický kabinet

Recenzenti: PhDr. Elena Machajdíkova, Mgr. Robert Gregor Maretta, PhD.

Vydalo: Slovenské národné múzeum, Bratislava 2021

Obsah

Úvodné ustanovenia	5
Základné pojmy	5
Právne predpisy	7
Právne predpisy na ochranu kultúrneho dedičstva	7
Právne predpisy na ochranu prírodného dedičstva	8
Zriaďovanie alebo zakladanie múzejného zariadenia	8
Zriaďovateľ alebo zakladateľ múzejného zariadenia	8
Centrálna evidencia múzejných zariadení	9
Zápis do centrálnej evidencie múzejných zariadení	10
Výmaz z centrálnej evidencie múzejných zariadení	10
Múzejné zariadenie	11
Nadobúdanie predmetov kultúrnej hodnoty	11
Evidencia a vyradovanie predmetov kultúrnej hodnoty	12
Ochrana predmetov kultúrnej hodnoty	14
Sprístupňovanie predmetov kultúrnej hodnoty	15
Príloha	16
Evidenčný formulár	17

Sústavu múzeí, evidovaných v Registri múzeí a galérií Slovenskej republiky¹, ktorý vedie Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky, dopĺňajú *múzejné zariadenia*. Hoci verejnosť vníma múzeum a múzejné zariadenie ako rovnocenné inštitúcie, v zmysle zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o múzeách a galériách“) nemá múzejné zariadenie rovnaké práva a povinnosti ako múzeum. Napriek tomu to neznižuje význam múzejných zariadení pri záchrane a prezentácii kultúrneho a prírodného dedičstva Slovenskej republiky. Mnohé prezentujú jedinečné predmety kultúrnej hodnoty a svojimi aktivitami významným spôsobom obohacujú ponuku kultúrnych inštitúcií.

Slovenské národné múzeum ako inštitúcia s celoštátnou pôsobnosťou pre oblasť múzejných odborných činností v zmysle zákona o múzeách a galériách vedie centrálnu evidenciu múzejných zariadení v Slovenskej republike a poskytuje správcovi a vlastníkom predmetov kultúrnej hodnoty metodickú a odbornú pomoc.

Metodickú príručku k zriadeniu, správe a zrušeniu múzejných zariadení vydáva Slovenské národné múzeum s cieľom poskytnúť odborné usmernenie zriaďovateľom, zakladateľom a zamestnancom múzejných zariadení. Ustanovuje jednotný postup pri predkladaní žiadostí o zápis do centrálnej evidencie múzejných zariadení a odbornej správe predmetov kultúrnej hodnoty v múzejných zariadeniach. Môže byť tiež nástrojom profesionalizácie činností múzejných zariadení a zlepšenia podmienok na zachovanie významných predmetov kultúrnej hodnoty na Slovensku.

Zostavovateľ

¹ Dostupný na: <https://www.culture.gov.sk/register-muzei-a-galerii-slovenskej-republiky/>.

Úvodné ustanovenia

Metodická príručka k zriadeniu, správe a zrušeniu múzejných zariadení (ďalej len „metodická príručka“) ustanovuje jednotný postup pri:

- a) zápise a výmaze múzejného zariadenia do a z centrálnej evidencie múzejných zariadení, ktorú vedie Slovenské národné múzeum,
- b) odbornej správe predmetov kultúrnej hodnoty múzejným zariadením,
- c) poskytovaní metodickej pomoci zriaďovateľom, zakladateľom a zamestnancom múzejných zariadení zo strany Slovenského národného múzea.

Metodická príručka je určená zriaďovateľom, zakladateľom a zamestnancom múzejných zariadení, ako aj zamestnancom Slovenského národného múzea s účelom zlepšenia jednotlivých činností múzejných zariadení a podmienok na zachovanie predmetov kultúrnej hodnoty.

Ustanovenia tejto metodickej príručky k odbornej správe predmetov kultúrnej hodnoty majú pre vlastníkov a správcov predmetov kultúrnej hodnoty odporúčací charakter.

Slovenské národné múzeum (ďalej aj len „SNM“) v súlade § 16 a 16a zákona o múzeách a galériách poskytuje múzejným zariadeniam, ako správcom a vlastníkom predmetov kultúrnej hodnoty, metodickú a odbornú pomoc najmä pri:

- a) zápise do centrálnej evidencie múzejných zariadení,
- b) spracovaní formulára k evidencii predmetov kultúrnej hodnoty, ktorú vedie Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky,²
- c) pri ochrane predmetu kultúrnej hodnoty,
- d) pri správe registratúry múzejného zariadenia.³

Žiadosť o metodickú alebo odbornú pomoc SNM sa zasiela:

- a) e-mailom na adresu:
kabinet@snm.sk,
- b) poštou na adresu:
Slovenské národné múzeum
Muzeologický kabinet
Vajanského nábrežie 2, P. O. BOX 13,
810 06 Bratislava.

Základné pojmy

Múzeum je špecializovaná právnická osoba alebo organizačný útvar právnickej osoby, ktorá na základe prieskumu a vedeckého výskumu v súlade so svojím zameraním a špecializáciou nadobúda predmety kultúrnej hodnoty, ktoré ako zbierkové predmety odborne spravuje,

² Podmienky tejto evidencie určuje § 16 ods. 1 až 8 zákona o múzeách a galériách.

³ Metodickú pomoc v oblasti správy registratúry poskytuje Archív Slovenského národného múzea v Bratislave, Žižkova 18, P. O. BOX 13, 810 06 Bratislava, email: archiv@snm.sk.

vedecky skúma a sprístupňuje verejnosti najmä na účely štúdia, poznávania, vzdelávania a estetického zážitku špecifickými prostriedkami múzejnej komunikácie.

Múzejné zariadenie je špecializovaná právnická osoba alebo organizačný útvar právnickej osoby so sídlom v Slovenskej republike,⁴ ktorá nadobúda a spravuje predmety kultúrnej hodnoty a sprístupňuje ich verejnosti na účely poznávania a estetického zážitku špecifickými prostriedkami múzejnej prezentácie a nie je zapísaná v Registri múzeí a galérií Slovenskej republiky.

Predmet kultúrnej hodnoty je pôvodný hmotný alebo duchovný doklad, ktorý priamo alebo sprostredkované vypovedá o vývoji spoločnosti a má trvalý vedecký, historický, kultúrny alebo umelecký význam. Za predmet kultúrnej hodnoty sa považuje aj prírodnina, ktorá vypovedá o vývoji prírody a má trvalý vedecký a historický význam.

Zbierkový predmet je predmet kultúrnej hodnoty, ktorý je spravovaný vykonávaním základných odborných činností v múzeu. Zbierkovým predmetom môže byť aj objekt v múzeu v prírode, ktorý vznikol jeho prenesením alebo rekonštrukciou pôvodného objektu.

Archívny dokument je záznam, ktorý bol vzhľadom na svoj obsah, význam pôvodcu, obdobie vzniku, jedinečnosť vyhotovenia a svoju hodnovernosť pri rozhodovaní o jeho historicko-dokumentárnej hodnote určený na trvalé archívne uloženie. Záznam je písomná, obrazová, zvuková alebo iným spôsobom zachytená informácia.

Knižničný dokument je samostatne odborne evidovaná, spracovaná, uchovávaná, ochraňovaná a sprístupňovaná jednotka knižničného fondu bez ohľadu na jeho obsah a formu. Knižničným dokumentom je aj samostatný digitálny dokument, ktorým je elektronická kniha alebo elektronická periodická publikácia, ktorý zdigitalizovala knižnica alebo tento dokument získala v digitálnej forme prostredníctvom trvalého prístupového práva.

Zbierka je otvorený súbor zbierkových predmetov alebo predmetov kultúrnej hodnoty v múzeu alebo predmetov kultúrnej hodnoty v múzejnom zariadení a poznatkov o nich z určenej špecifickej oblasti vývoja prírody alebo spoločnosti, ktorý je systematicky usporiadaný na základe odborných kritérií.

Zbierkový fond je súbor všetkých zbierkových predmetov a zbierok múzea systematicky usporiadaný na základe odborných kritérií, ktorý v komplexnosti vyjadruje zameranie a špecializáciu múzea alebo múzejného zariadenia.

Odborná správa zbierkových predmetov sa v múzeu realizuje vykonávaním základných odborných činností, ktorými sú nadobúdanie zbierkových predmetov, odborná evidencia zbierkových predmetov a vyradovanie zbierkových predmetov z odbornej evidencie, vedecko-výskumná činnosť, odborná revízia zbierkových predmetov, bezpečnosť zbierkových predmetov, odborná ochrana zbierkových predmetov, sprístupňovanie zbierkových predmetov.

Odborná správa predmetov kultúrnej hodnoty je súbor činností múzejného zariadenia, najmä nadobúdanie, evidencia, vyradovanie a ochrana a bezpečnosť predmetov kultúrnej hodnoty, ako aj ich sprístupňovanie verejnosti.

⁴ Napríklad podľa zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov; zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov; zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov; zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Expozícia a výstava je súbor zbierkových predmetov a predmetov kultúrnej hodnoty v múzeu alebo predmetov kultúrnej hodnoty v múzejnom zariadení, vrátane ich kópií, ktoré sú zostavené do tematického celku s cieľom ich verejnej prezentácie a sprístupnenia.

Depozitár je špeciálny priestor múzea alebo múzejného zariadenia, zriadený za účelom trvalého odborného uloženia zbierkových predmetov alebo predmetov kultúrnej hodnoty. Je oddelený od ostatných priestorov múzea alebo múzejného zariadenia a nie je trvalým pracoviskom.

Právne predpisy

Právne predpisy na ochranu kultúrneho dedičstva

Uznesenie Národnej rady Slovenskej republiky č. 91/2001 Z. z. Deklarácia Národnej rady Slovenskej republiky **o ochrane kultúrneho dedičstva**.

Zákon č. 206/2009 Z. z. **o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty** a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov.

Výnos Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK-2544/2015-110/11648 z 10. augusta 2015 o podrobnostiach vykonávania základných odborných činností v múzeách a v galériách a o evidencii predmetov kultúrnej hodnoty.

Zákon č. 416/2002 Z. z. o navrátení nezákonne vyvezených kultúrnych predmetov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 207/2009 Z. z. o podmienkach vývozu a dovozu predmetu kultúrnej hodnoty a o doplnení zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 395/2002 Z. z. **o archívoch a registratúrach** a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 628/2002 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 126/2015 Z. z. **o knižniciach** a o zmene a doplnení zákona č. 206/2009 Z. z. o múzeách a o galériách a o ochrane predmetov kultúrnej hodnoty a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 38/2014 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 201/2016 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spôsobe vedenia odbornej evidencie knižničných dokumentov a o revízii a vyradovaní knižničného fondu v knižniciach.

Zákon č. 49/2002 Z. z. **o ochrane pamiatkového fondu** v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. 253/2010 Z. z., ktorou sa vykonáva zákon č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

Právne predpisy na ochranu prírodného dedičstva

Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 170/2021 Z. z. ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 15/2005 Z. z. o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 110/2005 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ochrane druhov voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín reguláciou obchodu s nimi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zriadovanie alebo zakladanie múzejného zariadenia

Múzejné zariadenie môže zriaďovať ako právnickú osobu podľa osobitného predpisu⁵ ústredný orgán štátnej správy, vyšší územný celok alebo obec (ďalej len „zriaďovateľ“).

Múzejné zariadenie môže založiť ako právnickú osobu podľa osobitného predpisu⁶ fyzická osoba alebo iná právnická osoba ako v prvom odseku (ďalej len „zakladateľ“).

Múzejné zariadenie môže byť aj organizačným útvarom právnickej osoby. Za zriaďovateľa alebo zakladateľa múzejného zariadenia sa považuje aj zriaďovateľ alebo zakladateľ právnickej osoby, ktorej je múzejné zariadenie organizačným útvarom.

Zriaďovateľ alebo zakladateľ múzejného zariadenia

Zriaďovateľ alebo zakladateľ je oprávnený:

- a) zriaďovať alebo založiť a zrušiť múzejné zariadenie,
- b) požiadať SNM o zápis do centrálnej evidencie múzejných zariadení,
- c) požiadať SNM o metodické usmernenie alebo odbornú pomoc.

Zriaďovateľ alebo zakladateľ je povinný:

- a) určiť v zriaďovacej listine alebo zakladacej listine alebo štatúte múzejného zariadenia zameranie a špecializáciu nadobúdania predmetov kultúrnej hodnoty a formu sprístupňovania predmetov kultúrnej hodnoty,

⁵ § 21 až 23 zákona č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

⁶ Napríklad zákon č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov.

- b) zabezpečiť vhodné priestorové, materiálno-technické, bezpečnostné, finančné a personálne podmienky⁷ na činnosť múzejného zariadenia v súlade s právnymi predpismi,
- c) zabezpečiť pred zrušením múzejného zariadenia uloženie alebo odovzdanie registratúry z činnosti múzejného zariadenia do príslušného štátneho archívu alebo Archívu Slovenského národného múzea,⁸
- d) po zrušení múzejného zariadenia, ktoré je zapísané v centrálnej evidencii múzejných zariadení, písomne požiadať Slovenské národné múzeum o výmaz z centrálnej evidencie múzejných zariadení.

Centrálna evidencia múzejných zariadení

Centrálnu evidenciu múzejných zariadení v Slovenskej republike vedie Slovenské národné múzeum na základe § 7 ods. 5 písm. i) zákona o múzeách a galériách, a to v elektronickej podobe, v rozsahu podľa prílohy č. 1 k tejto metodologickej príručke.

Slovenské národné múzeum zodpovedá za:

- a) vytvorenie a vedenie centrálnej evidencie múzejných zariadení,
- b) evidovanie, tvorbu a ukladanie všetkých záznamov k centrálnej evidencii múzejných zariadení,
- c) výstupy a štatistické prehľady z centrálnej evidencie múzejných zariadení,
- d) uloženie a zálohovanie centrálnej evidencie múzejných zariadení,
- e) tvorbu a aktualizáciu metodiky k múzejným zariadeniam.

O využívaní dát z centrálnej evidencie múzejných zariadení, vrátane zverejnenia získaných informácií, rozhoduje SNM ako správca tejto evidencie.

Na webovom sídle SNM (www.snm.sk) sú z centrálnej evidencie múzejných zariadení dostupné v elektronickej podobe tieto údaje:

- a) názov múzejného zariadenia,
- b) sídlo múzejného zariadenia,
- c) adresa/miesto prezentačných priestorov múzejného zariadenia,
- d) webové sídlo múzejného zariadenia,
- e) právna forma zriaďovateľa alebo zakladateľa múzejného zariadenia,
- f) dátum zriadenia alebo založenia múzejného zariadenia,
- g) zameranie a špecializácia múzejného zariadenia.

⁷ Odporúčané minimálne personálne zabezpečenie múzejného zariadenia je kurátor/kustód a lektor. Pomôcka ku katalógu pracovných činností. SNM 2021. Dostupná: <https://www.snm.sk/?odborne-vystupy-kabinetu>.

⁸ § 16 zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zápis do centrálnej evidencie múzejných zariadení

Zriaďovateľ alebo zakladateľ múzejného zariadenia ako žiadateľ o zápis do centrálnej evidencie múzejných zariadení (ďalej len „žiadateľ“) vyplní evidenčný formulár dostupný na webovom sídle SNM (www.snm.sk).

Žiadateľ zašle SNM vyplnený a podpísaný evidenčný formulár spolu s kópiou zriaďovacej listiny alebo zakladacej listiny alebo štatútu múzejného zariadenia:

- a) poštou na adresu:
Slovenské národné múzeum-Muzeologický kabinet
Vajanského nábrežie 2, P. O. BOX 13
810 06 Bratislava 16
- b) elektronickou poštou (e-mailom) na adresu:
kabinet@snm.sk.

SNM posúdi uvedené údaje žiadateľa v evidenčnom formulári. V prípade pochybností, či múzejné zariadenie spĺňa všetky podmienky zápisu do centrálnej evidencie múzejných zariadení stanovené v § 16a zákona o múzeách a galériách, môže SNM vykonať preverenie podmienok priamo v múzejnom zariadení.

SNM po splnení všetkých podmienok zapíše múzejné zariadenie do centrálnej evidencie múzejných zariadení a prideli mu evidenčné číslo v tvare: ZMP/poradové číslo/rok zápisu do evidencie. Následne zašle žiadateľovi oznámenie o zápise múzejného zariadenia do centrálnej evidencie múzejných zariadení.

SNM má právo nezapísať múzejné zariadenie do centrálnej evidencie múzejných zariadení, ak nie sú splnené podmienky stanovené zákonom o múzeách a galériách. O tejto skutočnosti žiadateľa informuje písomne. Po odstránení nedostatkov môže žiadateľ opätovne požiadať o zápis do centrálnej evidencie múzejných zariadení.

Zriaďovateľ alebo zakladateľ alebo štatutár múzejného zariadenia bezodkladne informuje SNM o všetkých zmenách údajov uvedených v evidenčnom formulári.

Výmaz z centrálnej evidencie múzejných zariadení

Zriaďovateľ alebo zakladateľ múzejného zariadenia, ktoré je zapísané v centrálnej evidencii múzejných zariadení, po zrušení múzejného zariadenia písomne požiada SNM o výmaz z centrálnej evidencie múzejných zariadení. K žiadosti o výmaz z centrálnej evidencie múzejných zariadení je potrebné priložiť kópiu rozhodnutia o zrušení múzejného zariadenia. SNM písomne informuje zriaďovateľa alebo zakladateľa o výmaze zrušeného múzejného zariadenia z centrálnej evidencie múzejných zariadení.

SNM má právo vymazať múzejné zariadenie z centrálnej evidencie múzejných zariadení, ak múzejné zariadenie prestalo spĺňať podmienky stanovené zákonom o múzeách a galériách. Následne o tejto skutočnosti múzejné zariadenie a jeho zriaďovateľa alebo zakladateľa informuje písomne.

Po odstránení nedostatkov môže žiadateľ opätovne požiadať o zápis do centrálnej evidencie múzejných zariadení.

Múzejné zariadenie

Múzejné zariadenie je oprávnené:

- a) požiadať SNM o odborné usmernenie k centrálnej evidencii múzejných zariadení,
- b) požiadať SNM o odbornú pomoc pri spracovaní formulára k evidencii predmetov kultúrnej hodnoty, ktorú vedie Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky,⁹
- c) požiadať SNM o odborné usmernenie pri odbornej ochrane predmetu kultúrnej hodnoty,
- d) uložiť predmet kultúrnej hodnoty v múzeu alebo galérii, pokiaľ im to ich priestorové a odborné kapacity umožňujú; prevzatie predmetu kultúrnej hodnoty múzeom alebo galériou je možné len na základe zmluvy o úschove,¹⁰ v ktorej sa upravujú podmienky úschovy,
- e) vykonávať odbornú správu predmetov kultúrnej hodnoty prostredníctvom odborných múzejných činností v súlade so zákonom o múzeách a galériách.

Múzejné zariadenie je povinné:

- a) sprístupňovať predmety kultúrnej hodnoty verejnosti,
- b) umožniť Ministerstvu kultúry Slovenskej republiky pred vývozom predmetu kultúrnej hodnoty vykonať jeho obhliadku, predložiť MK SR na vyžiadanie údaje a doklady viažuce sa k predmetu kultúrnej hodnoty a poskytnúť mu potrebnú súčinnosť.¹¹
- c) vykonávať správu registratúry v súlade so zákonom o archívoch a registratúrach, ako je prijímanie, triedenie, evidencia, obeh, tvorba, vybavovanie, odosielanie, ukladanie, ochrana a vyradovanie registratúrnych záznamov podľa registratúrneho plánu schváleného príslušným štátnym archívom,

Nadobúdanie predmetov kultúrnej hodnoty

Múzejné zariadenie nadobúda predmety kultúrnej hodnoty v súlade so zameraním a špecializáciou stanovenou v zriaďovacej listine alebo zakladacej listine alebo štatúte múzejného zariadenia.

Nadobúdanie je cieľavedomý a systematický proces získavania predmetov kultúrnej hodnoty na účel ich trvalého uchovávanía a následného odborného spravovania s cieľom využiť ich informačnú a výpovednú vedeckú, historickú, kultúrnu a umeleckú hodnotu v prezentačných a výchovno-vzdelávacích aktivitách múzejného zariadenia.

Nadobúdanie predmetov kultúrnej hodnoty posudzuje odborník príslušnej vednej disciplíny podľa charakteru predmetov kultúrnej hodnoty, prípadne komisia zložená z takýchto

⁹ Ako vlastníka predmetu kultúrnej hodnoty v zmysle § 16 ods. 4 písm. a) zákona o múzeách a galériách. Podmienky tejto evidencie určuje § 16 ods. 1 až 8 zákona o múzeách a galériách.

¹⁰ § 747 až 753 Občianskeho zákonníka.

¹¹ § 2 zákona č. 207/2009 Z. z. o podmienkach vývozu a dovozu predmetu kultúrnej hodnoty a o doplnení zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

odborníkov. Stanovisko odborníka alebo komisie má pre štatutárny orgán odporúčací charakter. O nadobudnutí predmetu kultúrnej hodnoty rozhoduje štatutárny orgán múzejného zariadenia alebo ním poverená osoba.

Predmety kultúrnej hodnoty je možné nadobúdať:¹²

- a) kúpou,
- b) darom,
- c) prevodom správy,
- d) zámenou.

Evidencia a vyradovanie predmetov kultúrnej hodnoty

Múzejné zariadenie zapisuje predmet kultúrnej hodnoty ihneď po jeho nadobudnutí do svojej evidencie predmetov kultúrnej hodnoty. O obsahu a rozsahu údajov v evidencii, ako aj forme vedenia evidencie – v listinnej alebo elektronickej podobe, rozhoduje štatutárny orgán múzejného zariadenia.

Evidencia predmetov kultúrnej hodnoty obsahuje najmä tieto údaje:

- a) evidenčné číslo predmetu kultúrnej hodnoty (tvar čísla sa odporúča v tvare rok/poradové číslo predmetu v danom roku, v danom roku vždy od jednotky, napríklad 2021/001; záznamy sa vedú chronologicky),
- b) názov predmetu kultúrnej hodnoty,
- c) opis predmetu kultúrnej hodnoty a jeho častí (najmä rozmery, farba, materiál; v prípade súboru predmetov, t. j. viac kusov pod jedným evidenčným číslom, uviesť aj počet kusov),
- d) obrazový záznam predmetu kultúrnej hodnoty (v prípade elektronickej evidencie digitálny obrazový záznam predmetu, alebo jeho číslo, ak sú digitálne obrazové záznamy uložené samostatne),
- e) datovanie predmetu kultúrnej hodnoty (ak je známe),
- f) miesto vzniku, nálezu alebo zberu predmetu kultúrnej hodnoty,
- g) finančná hodnota predmetu kultúrnej hodnoty (v prípade daru alebo zberu je potrebné ju stanoviť, v prípade kúpy sa nemusí hodnota vždy rovnať kúpnej cene predmetu),
- h) dátum a miesto nadobudnutia predmetu kultúrnej hodnoty,
- i) spôsob nadobudnutia predmetu kultúrnej hodnoty (kúpa, dar, prevod správy, zámena),
- j) názov a číslo dokladu o nadobudnutí predmetu kultúrnej hodnoty (darovacia zmluva, kúpna zmluva a pod.),¹³

¹² V súlade aj so zákonom o múzeách a galériách, zákonom č. 49/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov, zákonom č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, zákona č. 190/2003 Z. z. o strelných zbraniach a strelive a o zmene a doplnení niektorých zákonov, zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov.

¹³ Podľa zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov a zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

- k) meno a priezvisko alebo názov predchádzajúceho vlastníka alebo správcu predmetu kultúrnej hodnoty (ak je známe),
- l) umiestnenie predmetu kultúrnej hodnoty v múzejnom zariadení,
- m) fyzický stav predmetu kultúrnej hodnoty (popisy dobrý/zlý sú nedostatočné),
- n) meno a priezvisko a funkcia zamestnanca zodpovedného za správu predmetu kultúrnej hodnoty,
- o) záznam o vyradení predmetu kultúrnej hodnoty z evidencie (dátum, dôvod),
- p) poznámky (napr. záznam o odbornom ošetrovaní predmetu kultúrnej hodnoty alebo iné záznamy súvisiace s predmetom kultúrnej hodnoty).

Múzejné zariadenie, ktoré vedie evidenciu predmetov kultúrnej hodnoty či inú evidenciu v elektronickej podobe, je povinné zabezpečiť jej ochranu, zálohovanie a archivovanie.

Predmet kultúrnej hodnoty sa po zápise do evidencie predmetov kultúrnej hodnoty označí evidenčným číslom tak, aby toto označenie bolo trvalé, ale zároveň aby sa predmet kultúrnej hodnoty nepoškodil či neznehodnotil.

Z evidencie predmetov kultúrnej hodnoty je možné predmet kultúrnej hodnoty vyradiť z dôvodu:

- h) zničenia,
- i) odcudzenia,
- j) trvalého vývozu,¹⁴
- k) zámeny,
- l) ak predmet kultúrnej hodnoty nezodpovedá profilácii a špecializácii múzejného zariadenia.

Návrh na vyradenie predmetu kultúrnej hodnoty z evidencie predmetov kultúrnej hodnoty posudzuje odborník príslušnej vednej disciplíny podľa charakteru predmetu kultúrnej hodnoty, prípadne komisia zložená z takýchto odborníkov. Stanovisko odborníka alebo komisie je pre štatutárny orgán múzejného zariadenia záväzné.

Návrh na vyradenie predmetu kultúrnej hodnoty z evidencie predmetov kultúrnej hodnoty spolu so súhlasným stanoviskom odborníka alebo komisie predkladá štatutárny orgán zriaďovateľovi alebo zakladateľovi múzejného zariadenia, ktorý rozhoduje o vyradení predmetu kultúrnej hodnoty z evidencie predmetov kultúrnej hodnoty.

Po vydaní rozhodnutia o vyradení predmetu kultúrnej hodnoty z evidencie predmetov kultúrnej hodnoty sa vykoná záznam o vyradení v evidencii predmetov kultúrnej hodnoty.

Záznamy (dokumentácia) o nadobúdaní, evidencii a vyradovaní predmetov kultúrnej hodnoty sú registratúrnymi záznamami s trvalou dokumentárnou hodnotou a po uplynutí desaťročnej lehoty uloženia sa odovzdávajú do príslušného archívu.¹⁵

¹⁴ Podľa zákona č. 207/2009 Z. z. o podmienkach vývozu a dovozu predmetu kultúrnej hodnoty a o doplnení zákona č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

¹⁵ § 16 zákona č. 395/2002 Z. z. o archívoch a registratúrach a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Ochrana predmetov kultúrnej hodnoty

Múzejné zariadenie vykonáva ochranu predmetov kultúrnej hodnoty najmä:

- a) stanovením a uplatňovaním systému bezpečnosti budov a priestorov, v ktorých sú predmety kultúrnej hodnoty trvalo alebo dočasne uložené,
- b) zabezpečením podmienok bezpečnosti pri premiestňovaní, sprístupňovaní a využívaní predmetov kultúrnej hodnoty,
- c) odborným uložením predmetov kultúrnej hodnoty a zabezpečením optimálnych klimatických a svetelných podmienok pri trvalom uložení, prezentácii, štúdiu a preprave predmetov kultúrnej hodnoty,¹⁶
- d) odborným ošetrovaním predmetov kultúrnej hodnoty, ktorým je najmä konzervovanie, reštaurovanie a preparovanie.

Ochrana predmetov kultúrnej hodnoty, budov a priestorov zabezpečuje múzejné zariadenie vydaním a dodržiavaním vnútorných predpisov (napr. návštevny poriadok, bádateľský poriadok, depozitárny režim, evakuačný plán alebo požiarne poplachové smernice), ktoré majú zamedziť poškodeniu, znehodnoteniu, nedovolennej manipulácii, odcudzeniu a strate predmetov kultúrnej hodnoty, ako aj zaistiť bezpečnosť návštevníkov a zamestnancov.¹⁷

Múzejné zariadenie zabezpečuje vhodné formy a podmienky prezentácie predmetov kultúrnej hodnoty. Prezentačné priestory múzejného zariadenia musia spĺňať podmienky bezpečnosti a ochrany predmetov kultúrnej hodnoty, aj s prihliadnutím na estetickosť a atraktívnosť ich vystavenia.

Depozitáre by mali byť navrhnuté a upravené tak, aby zaistovali predmetom kultúrnej hodnoty bezpečnosť a poskytovali vhodné podmienky na ich uloženie. Predmety kultúrnej hodnoty sa do depozitára ukladajú až po očistení, prípadne aj po odbornom ošetrovaní. Vstup osôb do depozitára je obmedzený, výkon správy predmetov kultúrnej hodnoty v tomto priestore určuje depozitárny režim.

Ak je to potrebné, múzejné zariadenie zabezpečuje odborné ošetrovanie predmetov kultúrnej hodnoty, t. j. konzervovanie, reštaurovanie, preparovanie a pod., s cieľom zamedziť ich poškodeniu či zničeniu a zastaviť alebo spomaliť prirodzené procesy ich degradácie.

Múzejné zariadenie pravidelne sleduje fyzický stav a počet (podľa evidencie) všetkých predmetov kultúrnej hodnoty a v prípade nežiaducich zistení vykoná príslušné opatrenia (napr. zmena uloženia či odborné ošetrovanie).

¹⁶ Odporúčaná Preventívna ochrana zbierkových predmetov. Bratislava : Slovenské národné múzeum, 2006. Dostupná na: https://www.snm.sk/swift_data/source/dokumenty/Preventivna_ochran_zbierkovych_predmetov.pdf

¹⁷ Napr. zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov, ústavný zákon č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení neskorších predpisov, zákon č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu v znení neskorších predpisov, zákon č. 314/2001 Z. z. o ochrane pred požiarimi v znení neskorších predpisov, zákon č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a iné.

Sprístupňovanie predmetov kultúrnej hodnoty

Múzejné zariadenie prezentuje predmety kultúrnej hodnoty formou:

- a) expozícií,
- b) dlhodobých, krátkodobých a putovných výstav,
- c) publikačnej činnosti a edičnej činnosti,
- d) iných odborných, výchovno-vzdelávacích a prezentačných aktivít.

Múzejné zariadenie sprístupňuje predmety kultúrnej hodnoty a informácie o nich na štúdium pre potreby bádateľov a odbornej verejnosti.

Múzejné zariadenie je prístupné verejnosti, predmety kultúrnej hodnoty sprístupňuje počas stanovených otváracích hodín, prípadne na základe vopred dohodnutých podmienok telefonicky a pod.

Múzejné zariadenie sprístupňuje všetky potrebné a aktuálne informácie o svojom zameraní a špecializácii, predmetoch kultúrnej hodnoty, aktivitách, základných kontaktných údajoch a pod. na verejne dostupnom mieste.¹⁸

¹⁸ Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Príloha

Evidenčný formulár	
Vyplní správca evidencie:¹⁹	
Evidenčné číslo múzejného zariadenia	<i>ZMP/poradové číslo/rok</i>
Vyplní žiadateľ:	
Názov zariadenia	<i>podľa zriaďovacej listiny, zakladacej listiny alebo štatútu múzejného zariadenia</i>
Alternatívny názov zariadenia	<i>d'alší názov, pod ktorým je múzejné zariadenie známe, ak taký názov existuje</i>
Právna forma zariadenia	<i>právnická osoba alebo organizačný útvar právnickej osoby, napr. nezisková organizácia, rozpočtová organizácia alebo organizačná jednotka združenia a pod.</i>
Sídlo zariadenia	<i>ulica, číslo, PSČ, obec, kraj</i>
Adresa/miesto prezentačných priestorov zariadenia	<i>ak je iná ako adresa sídla</i>
Webové sídlo zariadenia	<i>URL, internetová adresa zariadenia; v prípade, že zariadenie nemá vlastnú stránku, adresa, kde sa nachádzajú informácie o ňom</i>
Zriaďovateľ/zakladateľ zariadenia	<i>presný a úplný názov právnickej osoby a IČO, alebo meno a priezvisko fyzickej osoby</i>
Právna forma zriaďovateľa/zakladateľa	<i>verejnoprávna inštitúcia, mesto, obec, občianske združenie, nezisková organizácia, spol. s r.o. a pod.</i>
Štatutárny orgán zariadenia	<i>meno a priezvisko, kontakt (e-mail a telefónne číslo)</i>
Kontaktná osoba zariadenia	<i>meno a priezvisko, kontakt (e-mail a telefónne číslo)</i>
Počet pracovníkov zariadenia	<i>celkový počet pracovníkov, z toho zamestnancov v zmluvnom vzťahu, z toho dobrovoľníkov podľa zákona č. 406/2011 Z. z. o dobrovoľníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov</i>

¹⁹ Slovenské národné múzeum

Dátum zriadenia/založenia zariadenia	<i>dátum zriadenia/založenia uvedený v zriaďovacej listine, zakladacej listine alebo štatúte múzejného zariadenia</i>
Zameranie a špecializácia zariadenia	<i>uviesť podľa základného dokumentu</i>
a) zariadenie s komplexnou múzejnou dokumentáciou	<i>dokumentácia histórie a prírody obce (konkrétne akej) alebo regiónu (konkrétne akého)</i>
b) špecializované zariadenie s oblasťou zamerania na ...	<i>napr. etnografiu, archeológiu, literárnu vedu, hudobnú vedu, históriu, umelecké remeslá, prírodné vedy (konkrétne aké), alebo iné (konkrétne aké)</i>
Forma sprístupňovania predmetov kultúrnej hodnoty	<i>expozícia alebo príležitostné výstavy či iné (konkrétne aké)</i>
Druhy predmetov kultúrnej hodnoty	<i>napr. hudobné nástroje, fotografie, náradie, zbierky hmyzu atď.</i>
Pôvodnosť predmetov kultúrnej hodnoty	<i>originály, kópie (potrebné uviesť aspoň v %)</i>
Evidencia predmetov kultúrnej hodnoty	
a) v elektronickej podobe	<i>počet zaevidovaných predmetov</i>
b) v listinnej podobe	<i>počet zaevidovaných predmetov</i>
Celková výmera všetkých priestorov	<i>plocha v m²</i>
Členenie priestorov	<i>počet a druh miestností (administratívne, prezentačné priestory, depozitár a iné)</i>
Rok sprístupnenia predmetov kultúrnej hodnoty	<i>časový údaj, kedy boli predmety kultúrnej hodnoty inštalované, alebo kedy naposledy bol zmenený obsah či forma prezentácie predmetov alebo boli rekonštruované priestory</i>
Poznámka	<i>akákoľvek doplňujúca informácia</i>
V dňa	

Vypracoval	<i>meno a priezvisko, funkcia, podpis</i>
Žiadateľ o zápis	<i>meno a priezvisko, funkcia, podpis (pri právnickej osobe štatutárny orgán žiadateľa)</i>
Odtlačok pečiatky žiadateľa o zápis	
Vyplní správca evidencie:	
Dátum zápisu do centrálnej evidencie múzejných zariadení	
Zapísal	<i>meno a priezvisko, funkcia, podpis</i>
Odtlačok pečiatky správcu evidencie	